

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1848

Vragen van de leden **Kat** en **Van Weyenberg** (beiden D66) aan de Ministers voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen en van Financiën over *het niet kunnen openen van een betaalrekening door kwetsbare mensen* (ingezonden 22 februari 2023).

Mededeling van Minister **Kaag** (Financiën), mede namens de Minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen (ontvangen 13 maart 2023).

Vraag 1

Bent u het ermee eens dat het hebben van een betaalrekening voor mensen essentieel is om te kunnen participeren in deze samenleving? En klopt het dat er Europees recht op een basisbetaalrekening geldt¹ en om die reden het Convenant Basisbankrekening² is afgesloten waarmee mensen met een basisbetaalrekening in ieder geval toeslagen en loon kunnen ontvangen? Kan het doel en de achtergrond van het Convenant Basisbankrekening worden toegelicht?

Vraag 2

Bent u bekend met de slachtoffers van criminelen die worden misbruikt als geldezels om geld door te sluisen via hun eigen betaalrekening naar die van anderen, zonder dat zij zich bewust zijn van het feit dat zij een strafbaar feit plegen?

Vraag 3

Bent u bekend met het feit dat banken, wanneer zij dit detecteren, de betaalrekening van deze personen sluiten en dat het voor deze personen vervolgens vrijwel onmogelijk is om nog ergens een betaalrekening te kunnen openen?

Vraag 4

Bent u op de hoogte van het feit dat banken onredelijk hoge eisen stellen aan het, na sluiting van een betaalrekening op grond van bovengenoemde redenen, toekennen van een betaalrekening, door bijvoorbeeld te eisen dat er

¹ Richtlijn 2014/92/EU van het Europees Parlement en de Raad, (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX%3A32014L0092>).

² Basisbankrekening.nl, «Convenant inzake een Pakket Primaire Betaaldiensten («Convenant Basisbankrekening»)», (www.basisbankrekening.nl/wp-content/uploads/2019/10/Convenant-inzake-pakket-primaire-betaaldiensten-december-2018.pdf).

sprake is van intensieve begeleiding zoals bewindvoering of schuldhulpverlening van de persoon die de betaalrekening wil openen? En bent u tevens op de hoogte van het feit dat, zelfs wanneer hier wel sprake van is, nog steeds vaak een bankrekening wordt geweigerd? Bent u het eens dat dit zeer onwenselijk is?

Vraag 5

Waar kunnen slachtoffers die een basisbetaalrekening aanvragen, maar wiens aanvraag wordt geweigerd door een bank, terecht om alsnog een basisbetaalrekening te krijgen? Welke stappen moet een consument zetten als een basisbetaalrekening ten onrechte wordt geweigerd en welke stappen kan een (zelfstandig) ondernemer zetten als een zakelijke rekening wordt geweigerd en er vermoedens zijn van categorale uitsluiting door de bank?

Vraag 6

Deelt u de mening dat dit disproportioneel zware eisen zijn, omdat gezien de financiële situatie van het slachtoffer soms helemaal geen noodzaak is om bewind in te stellen of een schuldhulptraject te starten? Bent u het eens dat begeleiding door bijvoorbeeld ouders of een schuldhulpmaatje ook voldoende zou moeten zijn om een betaalrekening te kunnen openen?

Vraag 7

Wat vindt u van de onuitvoerbare eis dat sprake moet zijn van bewindvoering, terwijl vaak geen bewindvoering kan worden ingesteld als geen sprake is van een betaalrekening?

Vraag 8

Wat vindt u ervan dat slachtoffers alleen maar een betaalrekening kunnen aanvragen bij de bank die de betaalrekening heeft afgesloten? Deelt u de mening dat het bankenlandschap ten aanzien hiervan zou moeten worden ontschot, waardoor deze slachtoffers ook bij andere banken een betaalrekening zouden moeten kunnen openen?

Vraag 9

Bent u het eens dat laatstgenoemde een zeer grote belemmering vormt voor deze personen om te kunnen participeren in de samenleving omdat het niet hebben van een betaalrekening het ontvangen van toeslagen en loon en het betalen van bijvoorbeeld belastingen onmogelijk maakt, waardoor deze doorgaans jonge en kwetsbare mensen verder in de (financiële) problemen dreigen te geraken? Bent u van mening dat het zeer onwenselijk is dat zij geen leven kunnen opbouwen en daardoor opnieuw kwetsbaar worden voor misbruik van criminelen? En bent u het eens dat dit alles indruist tegen het doel van het Convenant Basisbankrekening?

Vraag 10

Deelt u de mening van de berichten die wij hebben ontvangen dat het sluiten van de betaalrekening ten eerste male doorgaans dermate veel schrik inboet bij de slachtoffers dat zij meteen zijn bekomen van de verleiding om zich nogmaals in te laten met dergelijke activiteiten en transacties, en dit ook reden is om geen disproportionele eisen te stellen voor het openen van een bankrekening?

Vraag 11

Bent u bereid om met de banken, met in het bijzonder de banken die onderdeel zijn van het Convenant Basisbankrekening, in gesprek te treden om meer maatwerk toe te passen voor (jonge en) kwetsbare mensen die slachtoffer zijn geworden van criminelen bij het toekennen van een betaalrekening, teneinde ervoor te zorgen dat zij een nieuwe start kunnen maken en niet wederom in de greep komen van criminelen? Bent u bereid om in die gesprekken in ieder geval het uitvoeren van het Convenant Basisbankrekening aan de orde te stellen en hoe ervoor te zorgen dat de doelen van dit convenant worden behaald?

Mededeling

Hierbij bericht ik u, mede namens de Minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen, dat wij de door de leden Kat en Van Weyenberg (beiden D66) gestelde schriftelijke vragen over het niet kunnen openen van een betaalrekening door kwetsbare mensen (ingezonden op 22 februari 2023, met kenmerk 2023Z03208) niet binnen de door u gestelde termijn kunnen beantwoorden, omdat voor de beantwoording nadere afstemming vereist is. Ik streef ernaar de vragen zo spoedig mogelijk te beantwoorden.